

BARNENS #1 FRAMTID

EN TIDNING FRÅN
PLAN SVERIGE
NUMMER 1 : 2014

På flykt från våldet i **Sydsudan**

Plan startar
insamling

Mottagarländer
blir själva givare
**Livet efter katastrofen
i Filippinerna**

FOTO: JANN LIPKA

”En växande medelklass har möjlighet att bidra”

Indien är ett land fullt av kontraster. Det blir tydligt i Mumbai, Indiens största stad och landets kommersiella och industriella center. När affärsmännen flyger in över Mumbai ser de ett gytter av korrugerad plåt och presenningar breda ut sig. Det är Dharavi, Asiens största slumområde och hem till över en miljon människor. Hit flyttar folk från den fattiga landsbygden med förhoppningar om att hitta arbete och skapa ett bättre liv för sig och sina familjer.

Indien har också en stor IT-industri. I likhet med många andra västeuropeiska företag och organisationer får Plan Sverige en del av sin IT-support från ett indiskt företag med lokala medarbetare på plats i Indien.

I Mumbai finns dessutom Bollywood, en sprudlande filmindustri som tillhör de största i världen. På gatorna möts de bäge världarna, och firade filmstjärnor i eleganta bilar blandas med fattiga barn och unga som inte fått del av de framsteg som präglar landet.

Under de senaste 20 åren har grannlandet Kina utvecklats till en av världens största ekonomier och miljontals människor har lyfts ur fattigdom. Barnadödligheten har minskat och nästan alla barn går i skolan. Men parallellt med den snabba utvecklingen finns en annan trend. Klyftorna mellan rika och fattiga, stad och landsbygd, ökar. För barn i de västliga provinserna och från etniska minoriteter är livet ofta hårt. Detsamma gäller även barnen till Kinas miljoner migrantarbetare som är i riskzonen för övergrepp och vanvård.

En liknande utveckling ser vi i flera andra Plan-länder. Ekonomin växer och fattigdomen minskar, men minoritetsgrupper, slumbefolkning och människor i avlägsna delar av landet får inte del av framstegen. Så länge det finns stora grupper som inte får sina rättigheter uppfyllda har Plan en viktig roll att spela.

Men den här utvecklingen betyder också att det i flera länder finns en växande medelklass som har möjlighet att bidra till utvecklingen både i det egna landet och i andra av Plans programländer.

I länder som Brasilien, Colombia och Indien arbetar Plan i dag både med insamling, att engagera faddrar och att genomföra utvecklingsprogram som syftar till att ge alla invånare samma rättigheter. Den här utvecklingen innebär inte bara ökade ekonomiska resurser utan också en större förståelse och insikt om vikten av att bidra till hela samhällets utveckling så att alla medborgares rättigheter respekteras och fattigdomen bryts.

I tydligt segregerade samhällen är det lätt att växa upp och inte se och förstå att det finns andra i samhället som inte har samma förutsättningar som man själv. Jag minns själv när jag bodde i Chile hur jag fick argumentera för att få ungdomar i de fina kvarteren i Santiago att förstå att i stadens utkanter levde människor i slum. Där växte barn och ungdomar upp i utkanten av ett samhälle i förändring – som de inte hade tillträde till.

I fler länder än de jag har nämnt, kommer Plan framöver att ha en viktig roll i arbetet med att samla in pengar och samtidigt skapa insikt och förståelse för det egna landets problem. Det är en spännande utmaning för många av våra Plan-kollegor och skapar större förutsättningar för barn och ungdomar att få växa upp i samhällen där deras rättigheter respekteras. Vilket ju är Plans yttersta mål.

Som fadder bidrar du till detta – oavsett om du är bosatt i Sverige, Indien, Brasilien eller något annat av Plans programländer. Tack till er alla!

Anna Hägg-Sjöquist
Generalsekreterare på Plan

Plan är en internationell barnrättsorganisation som arbetar för och tillsammans med barn. För Plan är barn i världen en kraft som kan påverka sin egen utveckling.

Plan:

- stödjer utvecklingsarbete på gräsrotsnivå tillsammans med barnen och utifrån deras rättigheter och behov
- hävdar barns rättigheter
- ökar förståelsen mellan olika kulturer och människor
- arbetar utifrån FN:s barnkonvention.

Plans arbete finansieras främst genom fadderskap. Som fadder stödjer du utvecklingen i barnets närmiljö. Dina pengar går alltså inte till något enskilt barn utan bidrar till att många får det bättre.

Plan är en religiöst och politiskt obunden organisation som ingår i ett internationellt nätverk av 70 länder. Det gör Plan till en av världens största biståndsorganisationer som arbetar med barn.

Vår verksamhet utvecklas ständigt. Aktuell information får du på vår hemsida: www.plansverige.org

Telefon: 08-58 77 55 00
Telefontid mån–tors:
09.00–12.00, 13.00–20.00
fre: 09.00–12.00, 13.00–15.00
Fax: 08-58 77 55 10

Fadderbidrag:
Pg: 90 07 01-4, Bg: 900-7014

Övriga bidrag:
Pg: 90 07 31-1, Bg: 900-7311

BARNENS FRAMTID ges ut av Plan Sverige Produktion & Försäljning AB, Textiltgatan 43, Box 92150, 120 08 Stockholm, tel: 08-58 77 55 00, fax: 08-58 77 55 10, www.plansverige.org, info@plansverige.org

Ansvarig utgivare: Anna Hägg-Sjöquist, anna.hagg-sjoquist@plansverige.org
Projektledare: Annika Widholm

Produktion: Global Reporting
Projektledare: David Isaksson
Redaktör: Anette Emanuelsson
Layout: Lisa Jansson

Tryck: Lenanders, 2014

OMSLAGSBILDEN:
Juba, Sydsudan, 2014.
Foto: FN

INNEHÅLL #1

4

14

18

19

4» Såpastjärna engagerar...

... när Plan samlar in pengar i Colombia.

9» Hongkong delar med sig

Plan återvänder efter 30 år.

10» Medelklassen faddrar i Indien

Lokalt stöd ger nya resurser till Plan.

12» Att förebygga katastrofer

Fler liv kan räddas innan förödelsen är ett faktum.

14» Filippinerna byggs upp igen

Möt barn och vuxna vars liv vänts upp och ner.

16» Lång väg tillbaka i Haiti

Fyra år har gått efter jordbävningen.

18» Alla vet vad larmet betyder

Förebyggande arbete i El Salvador ger resultat.

19» 100 000-tals flyr i Sydsudan

De humanitära behoven är enorma.

20» En hälsning från Ecuador

Faddrar på 3 000 meters höjd.

23» Plans ungdomsråd

Yttrandefriheten viktig även i Sverige.

Colombia

”Om vi alla hjälper till
så händer det saker här”

Världen förändras och många tidigare fattiga länder är i dag medelinkomstländer. Ett land som har utvecklats snabbt är Colombia där Plan inte bara bedriver utvecklingsarbete utan även samlar in pengar. Allt fler colombianer både kan och vill bidra för att minska den fattigdom som fortfarande är mycket utbredd på landsbygden. Barnens framtid har gjort ett besök bakom kulisserna på Plan i Colombia.

TEXT: DAVID ISAKSSON FOTO: JUAN ANTONIO SANCHEZ OCAMPO OCH DAVID ISAKSSON

Fotografen Juan Antonio Sanchez Ocampo var en av vinnarna i Because I Am A Girl Regional Photo Contest 2013 med denna bild.

2006 besökte Barnens framtid de här barnen i Cartagena. Då finansierades Plans arbete i Colombia med utländska medel. I dag kommer pengarna även från colombianska finansierare.

Omeris Arrieta är en av Colombias mest älskade såpastjärnor och inspirerar människor att engagera sig för Plan.

”För du, kom ihåg – alla kan göra något, du behöver inte vara miljonär för att hjälpa till!”

– **Du kan också hjälpa barnen!** Om vi alla hjälper till – då händer det saker här i Colombia.

Omeris Arrieta skrattar sitt stora, bullrande skratt alltmedan hon filmas av Yosimar Castillo Moreno. Vi står på en bakgata i en förort till Colombias huvudstad Bogota. En bit bort ser jag några personer som står och tittar, lite i smyg. Omeris Arrieta är en av Colombias mest älskade såpastjärnor. Med sin komiska figur Venezuela i tv-serien Chepe Fortuna tog hon hela Colombia med storm. Men i dag handlar det inte om svek, lögner och olycklig kärlek, utan om barn och deras rättigheter. Eller som Omeris säger i nästa andetag, in i kameran:

– För du, kom ihåg – alla kan göra något, du behöver inte vara miljonär för att hjälpa till!

Colombia är ett land präglad av fattigdom, våld och konflikter. Men precis som många andra länder utvecklas Colombia också snabbt. Ekonomin växer, miljömedvetenheten ökar och allt fler får det bättre. Samma band som spelar i Stockholm eller Göteborg turnerar också i Colombia. Så varför ska inte de som bor i Colombia också bidra till arbetet för barns rättigheter?

Ungefär så började diskussionerna för några år sedan, diskussioner som ledde fram till att Plan i Colombia inledde arbetet med att inte bara ta emot pengar från faddrar ute i världen, utan också själva samla in pengar.

Omeris Arrieta är en av de kändisar som har engagerat sig när Plan Colombia* för första gången själva ska börja värva faddrar. Omeris har fått kämpa hårt för att nå den stjärnstatus hon har i dag. Hon kommer från en fattig bakgrund men drivs av en passion för att göra teater.

– Jag glömmer aldrig min bakgrund. Det finns så många människor som äger mycket men som inte värderar något. Samtidigt ser vi vilka enorma behov som finns i Colombia. Därför är jag glad att det nu är fler och fler som vill hjälpa till, fortsätter Omeris.

Det som sker i Colombia är ett bra exempel på den förändring som världen nu går igenom där ekonomierna i USA och Europa står stilla eller backar, samtidigt som det går allt bättre för länderna i syd. Hittills har det mest pratats om Afrikas växande ekonomier, men också i Latinamerika sker en mycket snabb utveckling.

I Colombia märker Plan hur företagen blir mer intresserade, inte bara av att stödja med pengar utan också av att göra insatser som volontärer. Tillsammans med Cartoon Network har Plan arbetat med en kampanj för att minska mobbingen i skolorna. Plan är bland annat samarbetspartner i en löpartävling för familjer som genomförs varje år.

– Vi har varit med flera gånger och det är ett väldigt bra sätt att bygga nya samarbeten och synas i ett positivt sammanhang, säger Paola

Enamorado som arbetar med marknadsföring på Plan i Colombia.

Ett annat exempel på samarbete var när Plan Colombia fick visa reklamfilmer för flickors rättigheter på flygbolaget Aviancas tv-skärmar ombord i samband med internationella flickdagen 2013.

Gabriela Bucher är chef för Plan i Colombia. Hon menar att det som nu sker är början till en förändring av den egna självbilden bland människor i Colombia.

– För de flesta som har det ekonomiskt bra handlar det fortfarande om att tjäna så mycket pengar själv som möjligt, men sakta håller det på att förändras, menar hon.

Globaliseringen har utan tvekan inneburit att många i de stora städerna har fått det bättre och mycket väl har råd att bidra. Men fortfarande återstår en hel del.

– Mycket handlar om att vi ännu inte är medvetna om hur världen förändras. Vi är fast i bilden av att leva i ett fattigt land, men vi kan också bidra.

För Plan Colombias medarbetare innebär övergången till att också bli en givarorganisation att bilden av den egna organisationen förändras.

– Att bli mer jämlika med de andra insamlingsländerna och få ett tydligt partnerskap stärker vår självkänsla och ökar vår innovationsförmåga.

Efter decennier av intern väpnad konflikt är Colombia ett polariserat samhälle med många känsliga politiska frågor. Därför gäller det för Plan och andra organisationer att vara tydliga i sin kommunikation så att givarna förstår vad man arbetar med och varför, och att man är en politiskt obunden organisation. Plan Colombia arbetar framför allt med social välfärd och för att stärka människors kapacitet på det lokala planet så att de själva kan förbättra sin situation.

– Vi stödjer människor så att de förstår vilka rättigheter de har och stärker dem så att de kan utkräva dem. Utbildning är den viktigaste frågan för våra givare, inte minst hur eleverna behandlas i skolan och att mobbing stoppas. En annan viktig fråga är flickors rättigheter som vi är ensamma om att driva ett arbete kring, fortsätter Gabriella Bucher.

Colombia har även varit engagerat i hjälpinsatser för andra länder, till exempel efter jordbävningen på Haiti då människor spontant bidrog till olika insamlingar.

– I framtiden tror jag att vi kommer att få se mycket mer av detta, menar Gabriella Bucher.

För Plan är målet att gå från 2 400 till närmare 4 000 faddrar under det närmaste halvåret. Helt lätt kommer det inte att bli, men Gabriella tror att det är möjligt. Även om människor inte är vana vid att skänka pengar till organisationer finns det många, särskilt ungdomar, som vill bidra. Och bland de organisationer som allmänheten känner till kommer Plan högt upp.

– Det handlar inte i första hand om hur mycket pengar människor vill ge, det viktigaste är det faktum att de vill bidra.

När Plan nu börjar bygga upp sin egen insamlingsverksamhet är de cirka en miljon tidigare fadderbarnen en viktig målgrupp. Om de kan rekryteras som givare eller sprida kunskap om Plans arbete kan deras roll bli viktig.

En av dem som gått igenom den här resan är Yosimar Castillo

Hopp om fred i ojämlikt land

I Colombia pågår en av världens värsta humanitära kriser. De senaste 50 åren har hundratusentals människor dött i den väpnade konflikten. Såväl den statliga armén som vänstergerillor och högermiliser står bakom kränkningar av de mänskliga rättigheterna. Landet har näst flest internflyktingar i världen, efter Sudan.

Konflikten finansieras till stor del av narkotikahandel och annan kriminell verksamhet och i dag ligger den organiserade brottsligheten bakom fler mord än den politiska konflikten.

Sedan hösten 2012 pågår fredssamtal mellan regeringen och FARC-gerillan, och det har väckt förhoppningar om ett slut på striderna. Man har bland annat erkänt offren och deras rätt till kompensation för de kränkningar de utsatts för, som tvångsflyttningar och andra brott mot de mänskliga rättigheterna. Men att kompensera de flera miljoner colombianer som har fallit offer – bland dem många barn – är en enorm utmaning. Plan har bidragit med rådgivning och med att ta fram riktlinjer för hur man kan engagera barn i processen.

Fredsprocessen åtföljs av program för att bland annat hantera de stora klyftor mellan fattiga och rika som präglar Colombia. Klyftorna är bland de största i världen och ungefär hälften av colombianerna lever i fattigdom. Plan samarbetar med regeringen för att se till att programmen når de mest utsatta grupperna, och då särskilt barn och unga.

Plan arbetar också med att skapa lokala spara- och lånagrupper med fokus på människor i extrem fattigdom. För att både de lokala myndigheterna och invånarna ska ha kapacitet att hantera nödsituationer som till exempel jordbävningar och tsunamis arbetar Plan också med katastrof-förebyggande arbete längs Stilla havskusten.

Förra året finansierades ungefär hälften av Plans verksamhet i Colombia av colombianska medel.

I landet finns 24 432 fadderbarn, varav 1 295 har en fadder i Sverige.

Jämförelsetabell

	Colombia	Sverige
Yta:	1 138 910 km ²	450 295 km ²
Antal invånare:	45,7 miljoner	9,6 miljoner
Officiella språk:	spanska	svenska
Medellivslängd:	kvinnor 78,4 år och män 71,8 år	kvinnor 83,8 år och män 79 år
Spädbarnsdödlighet:	16 per 1 000 födda	4 per 1 000 födda
Läs- och skrivkunniga över 15 år:	93,6 procent	99 procent

Källor: Plans landrapport, Utrikespolitiska institutets landguide.

Moreno som själv varit fadderbarn och som också har suttit i redaktionen för Plan Colombias barntidning Caja Magica. Nu praktiserar han på Plans kommunikationsavdelning. Yosimar kommer från ett litet samhälle vid Colombias Stilla havs-kust och tillhör Colombias svarta minoritet som genom åren utsatts för en omfattande diskriminering.

– När jag gick i skolan var jag ofta volontär för Plan och hjälpte dem som inte själva kunde läsa och skriva att besvara brev från faddrarna. Sen fick jag chansen att arbeta med Caja Magica och det var kul eftersom jag alltid har gillat att intervju och att skriva.

Nu har Yosimar påbörjat en resa från det lilla kustsamhället och ut i världen.

– I början var det en kulturchock att komma till Bogota och på universitetet kände jag mig väldigt utanför. Men nu har jag kommit in i livet här, konstaterar han.

– Jag vill lära mig och förstå mer om hur det är i andra länder, resa och träffa människor också utanför Colombia.

Det är kväll på callcentret. Ett nytt avsnitt av Plans minidramaserie om barn, rättigheter och våld ska precis starta och telefonmottagarna gör sig beredda för att ta emot samtalen. En av dem är Ingrid Cruz.

– Plan är den enda insamlingsorganisation vi arbetar med och det känns väldigt kul att få prata om annat än prylar och lån. Vi har fått en bra utbildning i vad Plan är och hur organisationen arbetar. Varje kväll finns det också någon från Plan här, berättar hon.

Temat för programmet är fredsbygge. Att skapa fred handlar inte

bara om att få slut på den militära konflikten, utan minst lika mycket om att motverka vardagsvåldet som ofta är kopplat till narkotikahandel och kriminella ligor. Just det här programmet handlar om en kille som försöker bryta upp från en gängtillvaro och de problem det leder till.

Efter varje program ringer ett hundratal personer till telefonslussen. Att ringa in och ge pengar är nytt för Colombia och många har frågor om hur det fungerar. Av dem som ringer blir ungefär var tionde person givare direkt.

– Många ringer för att själva be om hjälp, att vi i Colombia faktiskt kan hjälpa andra är nytt för många här, konstaterar Gerardo Siachoque som arbetar med insamling på Plan i Colombia.

Andra vill veta mer och undrar vad det innebär att stödja Plan. Arbetet på callcentret har gjort Ingrid nyfiken.

– Ja, nu skulle jag gärna vilja följa med ut och själv se hur Plan arbetar.

COLOMBIA SOM GIVARLAND

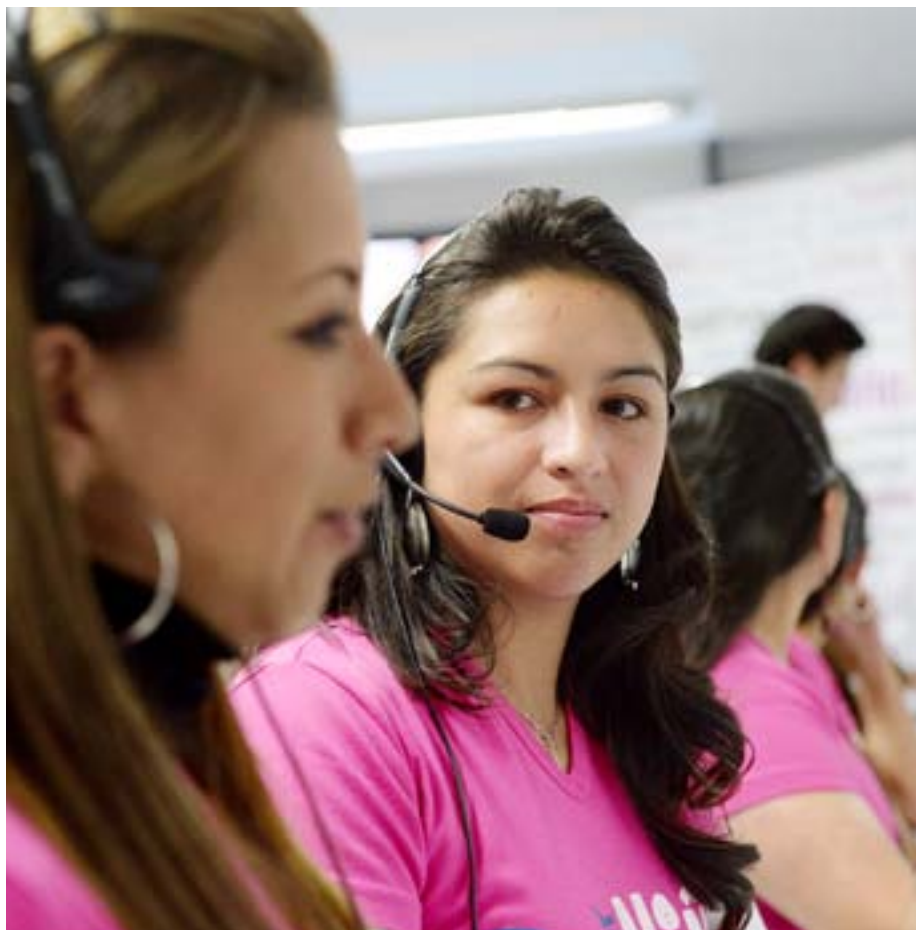
Sedan 2006 är Plan Colombia också ett givarland, om än alltjämt i liten skala. Totalt har Plan Colombia 2 400 givare som vardera bidrar med i genomsnitt 125 kronor i månaden. Målet är att nå nästan 4 000 månadsgivare innan den 31 juli i år. De har ingen direktkontakt med barn i landet utan pengarna går till större projekt.

Yosimar Castillo Moreno har själv varit fadderbarn och också suttit i redaktionen för Plan Colombias barntidning Caja Magica.

Ett avsnitt av Plans minidramaserie om barn, rättigheter och våld.

Ingrid Cruz jobbar med att svara på frågor om Plans verksamhet och ta emot bidrag via telefonslussen.

Hong Kong

"Pass on the love"

När den framgångsrike filmregissören Alfred Cheung växte upp var han ett av flera tusen fadderbarn hos Plan Hongkong. I dag är han ambassadör för organisationen som har återvänt till mångmiljonstaden med en ny mission: att rekrytera faddrar till stöd för Plans arbete runt om i världen.

TEXT: ANETTE EMANUELSSON FOTO: PLAN

Redan 1959 öppnade Plan sitt första kontor i Hongkong, då under namnet Foster Parents Plan. Under de kommande åren arbetade man med att stödja alla de immigranter som kom från Kina och andra asiatiska länder på jakt efter arbete och ett bättre liv. Familjerna samlades i överbefolkade kåkstäder där de bodde trångt och under hälsovådliga förhållanden. Med hjälp av faddrar i andra delar av världen hjälpte Plan 12 000 barn och deras familjer att få utbildning, mat och tak över huvudet.

Men 1973 stängdes kontoret. Då hade ett grundläggande socialt skydds nät för de allra fattigaste skapats i Hongkong. Samtidigt gick industrialiseringen snabbt och reallönerna steg.

Sedan fem år tillbaka finns Plan åter på plats, men med ett helt annat uppdrag. Nu har Plan ett insamlingskontor, på samma sätt som i till exempel Sverige, med över 10 000 faddrar och flera företagssponsorer.

"Pass on the love", alltså "skicka omtanken vidare", är den slogan man arbetar under. Det syftar bland annat på att Hongkong nu kan stödja barn i andra länder på samma sätt som många Hongkong-bor tidigare fick stöd genom Plan.

I jämförelse med andra organisationer som arbetar i mångmiljonstaden är Plan en uppstickare. Man arbetar kostnadseffektivt och har bland annat beslutat att inte satsa så mycket pengar på dyr tv-reklam utan låter hellre folk lära känna organisationen genom sociala medier och genom att prata med människor på gatan.

– Människor i Hongkong är kända för sin generositet. Efter tsunamin 2004 var Hongkong en av de städer i världen som donerade mest pengar. Men i dag har de blivit överväldigade av valmöjligheter. Det finns över 7 000 enskilda organisationer här, både internationella och nationella, säger Wendy Tsui, marknads- och kommunikationschef för Plan Hongkong.

För att som nykomling synas och bygga legitimitet har Plan sparat 400 av de 12 000 tidigare fadderbarnen. En av dem är den framgångsrike filmregissören Alfred Cheung, som fram till 15 års ålder fick ett månatligt bidrag från en Planfadder. I dag är han ambassadör för Plan och har själv tre fadderbarn.

Sedan 1997 är Hongkong en del av Kina, men med sitt eget ekonomiska och politiska system. Många Hongkong-bor har släkt och vänner på det kinesiska fastlandet och är särskilt intresserade av att stödja kinesiska barn. Därför har Plan Hongkong särskilda kampanjer till stöd för arbetet i Kina.

På den internationella flickdagen förra året lanserade Plan Hongkong en kampanj för att samla in pennor och på så sätt uppmärksamma flickors rätt till utbildning. Det här gigantiska pennskrinet var placerat i ett köpcenter.

– Kina blir mer och mer välmående, men det är främst i de stora städerna som Shanghai och Tianjin. Plans mål är att stödja marginaliserade barn. Därför arbetar vi i västra delen av Kina med människor som bor på landsbygden och i bergsområdena, säger Wendy Tsui.

Två tredjedelar av faddrarna har dock valt att stödja Plans arbete i andra länder och på det sättet sprida sin omtanke.

Indien

”Medelklassen vill ge tillbaka till samhället”

Indien är ett land med många ansikten. Där finns en liten rik elit, en växande medelklass och över 400 miljoner människor som lever i extrem fattigdom. Sedan åtta år tillbaka arbetar Plan i Indien både för att uppfylla barns rättigheter och med att samla in pengar. Nu har man rekryterat de första barnfaddrarna.

TEXT: ANETTE EMANUELSSON FOTO: PAOLO BLACK

En tredjedel av alla indiska barn lever under fattigdomsgränsen. I ett stort land som Indien betyder det 160 miljoner. Det är barn som saknar många av sina grundläggande rättigheter som utbildning, hälsa och skydd mot våld och övergrepp.

Samtidigt har Indien en snabbt växande ekonomi och en allt större medelklass. Ingen vet hur stor den är, eftersom det finns en uppsjö olika sätt att räkna, men många uppskattningar rör sig runt 15 procent av befolkningen.

Det är dem som Plan Indien vänder sig till när de nu har börjat rekrytera indiska faddrar. I Indien finns en kultur av givande men den är i hög utsträckning begränsad till religiösa institutioner. Enligt de ansvariga på Plan i Indien kommer det att krävas en hel del informationsinsatser för att omvandla de potentiella givarna till verkliga givare,

– Fadderskapet är ett sätt för oss att engagera medelklassen i utvecklingsfrågan. I dag har de större tillgångar och känner att de vill ge tillbaka till samhället efter att de själva har lyckats. De blir allt mer engagerade vilket ger oss bättre möjligheter, säger Mohammed Asif, programchef på Plan i Indien.

Precis som i Sverige har indiska faddrar möjlighet att brevväxla med

och besöka sina fadderbarn och på så sätt få förståelse för hur pengarna används. Det betyder också att engagemanget blir mer långsiktigt och inte enbart handlar om enstaka gåvor. För att skydda barnen lämnas deras adresser inte ut. I dag finns 1 500 faddrar men rekryteringen har bara börjat.

Även om det är först nu som man erbjuder fadderskap har Plan redan samlat in pengar i Indien i nio år. Arbetet påbörjades 2005 i samband med den humanitära hjälpen och återuppbyggnadsarbetet efter tsunamin i Indiska oceanen och då fanns givarna inom näringslivet. Sedan dess har insamlingen breddats och även privatpersoner har haft möjlighet att bidra till Plans arbete inom särskilda temaområden, som utbildning eller vatten och sanitet. För ett halvår sedan togs ytterligare ett steg med barnfadderskapet.

Betyder detta att behovet av utländska faddrar minskar? Nej, säger Mohammed Asif.

– Vi behöver både internationella och nationella medel för att nå våra mål. Utmaningarna på gräsrotsnivå är enorma med hög barnadödlighet, utbredd undernäring och många barn som inte går i skolan.

För att hantera dessa utmaningar behövs både offentliga medel och

enskilda organisationers bidrag, eftersom de fyller olika funktion. Om staten bygger skolor och anställer lärare kan Plan knacka dörr och påverka familjer att sända sina barn till skolan. Ett annat exempel är hälsosektorn. Även om nästan 98 procent av de pengar som satsas på hälsovård i Indien kommer från staten är de två procent som kommer från den ideella sektorn mycket viktiga.

– Organisationer kan genomföra förändringar som staten inte kan. Vi är skickliga på att skapa delaktighet och inflytande bland människor, öka medvetenheten om olika frågor och mobilisera lokalsamhällen. Vi använder dessutom våra resurser till att demonstrera lösningar på olika utmaningar. Staten kan sen sprida dem till andra byar. På så sätt påverkar de två procenten de 98 procenten.

Ett exempel är ett Plan-projekt för att erbjuda sjukförsäkring till marginaliserade grupper. Projektet sköttes på lokal nivå och nådde 3 000 familjer. Modellen väckte FN-organet ILO:s och flera andra organisationers intresse och i dag har den indiska regeringen lanserat ett liknande system som når flera miljoner människor.

För att nå förändring ägnar sig Plan dessutom åt påverkansarbete på både lokal och nationell nivå och sitter med i kommittéer där man har möjlighet att påverka regeringens politik.

Före stormen Förebyggande arbete räddar flest liv

När en katastrof inträffar och tv-kamerorna vänds mot det drabbade landet strömmar hjälpinsatserna snart in. Den humanitära hjälpen är nödvändig och räddar liv, men vid det laget är den största skadan redan skedd. Genom att satsa på det förebyggande arbetet kan fler liv räddas.

TEXT: ANETTE EMANUELSSON ILLUSTRATION: SARA-MARA/SÖDERBERG AGENTUR

Mellan 100 000 och 200 000 människor tros ha mist livet i den jordbävning som drabbade Haiti i januari 2010 (siffran är fortfarande omtvistad). Hundratusentals skadades och en och en halv miljon människor blev hemlösa.

En månad senare skakade en betydligt starkare jordbävning Chile och drygt 500 människor dog.

Skillnaden i dödstal kan bara delvis förklaras med att den chilenska jordbävningens epicenter låg ute till havs medan jordbävningen i Haiti inträffade nära huvudstaden Port-au-Prince. Skillnaden beror främst på att Chile är ett rikare och mycket bättre förberett land med strikta byggnormer, välutvecklad katastrofberedskap och en lång historia av att hantera jordbävningar. De senaste 50 åren har Chile drabbats av mer än ett halvduzin skalv av samma magnitud eller kraftigare än det i Haiti vilket har tvingat fram jordbävningssäkra bostäder och kontor.

Men för invånarna i Port-au-Prince var det första gången på 150 år som de drabbades av en större jordbävning. De hade inte fått träning i hur man agerar vid en jordbävning och i landet fanns knappt en enda byggnad som var konstruerad för att stå emot skalv. Det var en viktig orsak till att jordbävningen i Haiti ledde till en humanitär katastrof medan den i Chile var en allvarlig händelse där dödligheten och skadorna trots allt var begränsade.

– Förebyggande arbete är otacksamt på det sättet att man aldrig får ett kvitto på vilka katastrofer

man har förebyggt. Men vi vet samtidigt att det är många gånger mer kostnadseffektivt att satsa resurserna på att förebygga, säger Olle Castell, rådgivare för barn i katastrofer på Plan Sverige.

Vikten av förebyggande arbetet blir extra tydlig när man betänker att 95 procent av dem som dör i katastrofer finns i världens fattiga länder, även om översvämningar, stormar och torrperioder också drabbar rika länder.

– Det finns egentligen inga naturkatastrofer, det finns bara händelser som kan bli mer eller mindre katastrofala beroende på människors sårbarhet, säger Olle Castell.

Därför lägger Plan stort fokus på förbyggande arbete. Även om det också är viktigt med infrastruktursatsningar och att engagera ingenjörer, så ligger Plans medvärde i förmågan att nå ut till miljontals människor med kunskap om vilka risker som finns där de bor och hur de kan skydda sig. Barn och vuxna gör tillsammans en bedömning om vilka risker de lever under och utifrån den tar de fram en åtgärdsplan.

– När människor får kunskap om vilka risker som finns kommer de att ställa krav på myndigheterna att agera, säger Olle Castell.

Men Plan finns på plats i många katastrofdrabbade länder och arbetar också med humanitär hjälp. Viktigast är mat, dricksvatten, sanitet, tak över huvudet och sjukvård. Plan prioriterar dessutom utbildning och skydd av barn i katastrofer, områden som lätt glöms bort.

– Många barn blir föräldralösa eller drabbas av våld och övergrepp. Därför gäller det att snabbt skapa en skyddande och trygg miljö för barn som drabbats av katastrofer, säger Olle Castell.

TORKA Etiopien

Etiopiens småskaliga jordbruk är beroende av regn och mycket sårbart för variationer i de vanliga nederbördsmängderna. Därför slår klimatförändringar hårt mot landet. Ofta har bönderna inte hunnit återhämta sig från den senaste torkan innan nästa inträffar. Återkommande torrperioder i kombination med påfrestningar från jordbruk och boskapsskötsel har gjort att öknen sprider sig och åkermark hotas.

ÖVERSVÄMNINGAR Bangladesh

Bangladesh ligger i ett stort deltaområde där Ganges bifloder mynnar ut i havet. Två tredjedelar av landets yta höjer sig mindre än fem meter över havet och varje år översvämmas en femtedel av landet.

Mindre översvämningar är nödvändiga för att upprätthålla jordbruket som är beroende av att flodvattnet gödslar fälten. Vattnet ersätter dessutom dyr och tidskrävande konstbevattning. Men förändrade regnmönster, skogsavverkning i Nepal och fördämningar i Indien har gjort översvämningarna mindre förutsägbara, mer frekventa och mer allvarliga.

JORDBÄVNINGAR Indonesien

Indonesien har ett utsatt läge vid den så kallade Eldringen, en hästskoformad båge med förkastningslinjer som omger Stilla havsområdet. Indonesien är dessutom ett av de länder i världen som drabbas värst av jordbävningar. Bara under 2000-talet har Indonesien drabbats av fyra jordbävningar med fler än tusen döda – värst var det skalv i Indiska oceanen som 2004 framkallade en tsunami. Jordbävningar skadar inte bara byggnader och infrastruktur utan kan också framkalla jordskred och översvämningar.

STORMAR Filippinerna

Filippinerna ligger strax ovanför ekvatorn vid västra Stilla havet där några av de högsta havstemperaturerna i världen finns. Varmt havsvatten är en förutsättning för att tyfoner ska bildas. Många öar har ett oskyddat läge utan andra landmassor som kan försvaga stormarna innan de når land. En majoritet av befolkningen bor dessutom i de låglänta kustområdena. Avskogning gör landet extra sårbart eftersom häftiga skyfall riskerar att utlösa jordskred.

Raserade hus i San Antonio på västra Samar.

Filippinerna

– behov av trygghet i kaoset

Återuppbyggnadsarbetet efter tyfonen Haiyan fortsätter även efter att tv-kamerorna har slocknat. Att hjälpa människor att komma tillbaka till en vardag beräknas ta uppemot fem år. Barnens framtid besökte några av de värst drabbade områdena för att skildra hur barn och deras familjer har påverkats av tyfonen.

TEXT: SOFIA KLEMMING NORDENSKIÖLD/PLAN FOTO: PIETER TEN HOOPEN

SANTO NIÑO, LEYTE

Förstörelsen utanför bilens fönster är svår att greppa. Kokospalmer ligger som plockepinn längs vägen. Stora fabriker har kollapsat, lastbilar ligger upp och ner i diken. En månad har gått sedan tyfonen Haiyan drabbade Filippinerna när vi kör från den totalförstörda staden Tacloban söderut längs kusten på östra Leyte där den tsunamiliknande stormvågen drog fram. Mil efter mil åker vi genom vad som ser ut som jordens undergång.

Var ska vi leta efter barn att prata med? Överallt ligger rasmassor och skräp i meterhöga drivor. Demolerade hustak, hopknycklade sängbottnar, trasiga blomkrukor, kläder, porslin, leksaker. Och mitt i denna apokalyps bor det människor. Blå och vita presenningar har lagts över trasiga tak. Platsen sjuder av aktivitet, överallt hörs det hammarslag.

Efter ett tag upptäcker jag barn mitt i bråten. Pojkar och flickor i flipflop-tofflor springer runt och klättrar i skräphögarna. En av dem är Jednel, 10 år. Jednel berättar hur hans familj klamrade sig fast på taket till sitt hus när stormvågen kom.

– Vi var så rädda. Efter tyfonen såg jag massor av döda människor på gatorna. Vi grät allihop, det var så sorgligt. En av mina kompisar dog, säger Jednel.

Familjens hus i betong blev förstört men står åtminstone kvar. Jednel tillbringar dagarna med att leka med kompisar och leta efter koppar och andra metaller bland elektronikskrot i rasmassorna. Skolan som låg en bit bort blev helt demolerad i flodvågen, allt är förstört.

– Jag saknar att gå dit varje dag, skolan är precis som en familj.

Jednels mamma, Marynell, berättar att hon

trodde att hon skulle förlora båda sina söner där uppe på taket i stormen. Nu kämpar hon för att få tag i rent vatten och mat till barnen varje dag.

– Det är svårt, men vi försöker vara starka för barnens skull, säger Marynell.

Jednel ser ändå ljus på framtiden.

– Jag önskar att vi kan bo i vårt hus igen och att det inte ska bli några fler katastrofer. Och så önskar jag att det ska vara fint väder!

Jednel, 10 år.

LAPAY, LEYTE

– **Hej alla barn!** Hur mår ni?

Edwin från Plan Filippinerna har på sig ett headset för att göra sig hörd bland de 80 barn och vuxna som har samlats i en ring under en blå presenning på torget i byn Lapay. Byn ligger inne i landet och hit nådde inte stormvågen, däremot förstörde vindbyarna merparten av alla hus. Plan delar ut presenningar till dem som behöver. Medan de vuxna köar för att få sitt kit, får barnen vara med på en av Plans barnvänliga aktiviteter. De sjunger, leker och dansar. I början är en del av barnen lite avvaktande men efter ett tag ser man hur leenden sprids.

– Barnvänliga platser är väldigt viktiga för barn i katastrofer. Hit kan barn komma och leka, dela med sig av sina erfarenheter och ha roligt tillsammans. Här kan de också få psykosocialt stöd och få hjälp att bearbeta vad de varit med om, säger Elviena O. Subang, från Plan Filippinerna.

SAN ANTONIO, VÄSTRA SAMAR

Skolan i fiskebyn San Antonio är fortfarande evakueringscenter för hundratals människor. I ett klassrum trängs fyra familjer. Lisa Mae, 31 år har både förlorat sin mamma och en femårig son.

– Jag försöker att inte skuldbelägga mig själv för det som hände, att jag lämnade James och Jeanne Louise hos min mamma den dagen. När jag förlorade James lärde jag mig att jag måste ta tillvara på varje ögonblick med mina barn, säger Lisa Mae och fortsätter:

– Det är svårt men vi måste gå vidare. Jag jobbar på ett kontor i Tacloban och vill börja arbeta så fort som möjligt så vi kan bygga upp våra liv igen.

Lisa Maes dotter Jeanne Louise, 12 år, sitter på en av bänkarna tillsammans med sin bästa kompis.

– Jag var med min lillebror James hos mormor när tyfonen kom. Vi klättrade upp på hennes hustak för att klara oss undan regnet och vinden. Jag höll i James så hårt jag kunde men i den tredje flodvågen förlorade jag greppet om honom. Jag simmade för mitt liv och försökte klamra mig fast i grenar och delar av tak som kom flytande i havet. James kunde inte simma så han drunknade, säger Jeanne Louise.

Likt många barn har Jeanne Louises

vardag vänts totalt upp och ner. Hon har förlorat sin lillebror, mormor och kusin. Huset är bortspolat, skolan är stängd och föräldrarna har inga jobb att gå till. Hon tillbringar dagarna med att hjälpa sina föräldrar att köa för att få mat, men det finns också tid att leka med kompisar nu när alla är lediga från skolan.

– Jag längtar verkligen efter skolan, vi reser iväg nästa vecka till vår internatskola. Jag vill bara ha mitt normala liv tillbaka igen, säger Jeanne Louise.

LEGASPI, VÄSTRA SAMAR

I en by nära havet sitter Ronalyn på golvet i sitt sovrum bredvid sina åtta veckor gamla tvillingpojkar, John och Jun Gilbert. En liten sover i hängmattan och den andra ligger och tittar på sin mamma – totalt ovetande om den enorma förstörelsen utanför fönstret. I Legaspi förstördes många av husen och skräp ligger i drivor längs gränderna. Ronalyns sovrum är en oas av trygghet mitt i kaoset.

– Min man var bortrest så jag stod på taket alldeles ensam med mina två söner i famnen och försökte rädda dem från att drunkna, säger Ronalyn.

Som av ett mirakel undkom hon och sönerna tyfonen helt oskadda.

Varje månad beräknas 24 000 kvinnor föda barn i de katastrofdrabbade områdena. Det finns en stor oro över både mödrars och nyföddas hälsa efter att tyfonen Haiyan slagit sönder stora delar av den befintliga hälsovården.

– Enkla saker som att tvätta händerna är omöjligt om vattnet är förorenat. Det finns inga handskar, inga mediciner, inga register, säger Helenlouise Taylor, hälsoexpert för Plan i Asien.

Normalt sätt föder filippinska kvinnor barn på lokala kliniker eller i hemmet med en utbildad barnmorska. Men nu är många kliniker förstörda och personal har inte tillgång till den utrustning de behöver.

Plan kommer att bygga upp hälsovården i 23 olika kommuner.

– Vi kommer att stödja mobila motorcykelkliniker så att barnmorskor kan åka ut till gravida kvinnor och ge vård före förlossning, under och efter. Plan kommer också att stödja barnhälsovård för att hjälpa undernärda och sjuka barn i de drabbade områdena, säger Helenlouise Taylor.

TYFONEN HAIYAN 8 NOV, 2013 FILIPPINERNA

Tyfonen Haiyan slog till mot Filippinerna på morgonen den 8 november 2013 med en vindhastighet på upp till 235 kilometer i timmen. Längs stora delar av kusten i de drabbade områdena följde stormvågor på upp till sex meter som spolade bort infrastruktur och skapade enorm förödelse.

HAIYAN I SIFFROR

14,1 miljoner drabbade
4,1 miljoner som tvingats lämna sina hem
1,1 miljoner hus förstörda
6 201 döda
28 626 skadade
1 785 saknade
5,9 miljoner människor har förlorat sin inkomst
Cirka 2 miljoner i akut behov av matförsörjning

SÅ DRABBAS BARNEN

- Stor risk för undernäring bland de yngsta.
- Risk för diarréer och sjukdomar på grund av brist på rent vatten och sanitet.
- Avbruten skolgång.
- Många barn tvingas arbeta för att försörja familjen.
- Ökad risk för sexuellt utnyttjande och trafficking av barn.
- Ökad risk för våld mot barn.

Plan har 40 007 fadderbarn i Filippinerna varav 1 622 har faddrar i Sverige.

Av våra fadderbarn är det nio som omkommit. Ingen av dem hade en svensk fadder.

PLANS INSATSER UNDER DET FÖRSTA HALVÅRET EFTER HAIYAN

VATTEN OCH SANITET: rent vatten till 100 tillfälliga skolor och 50 hälsokliniker, hygienkit till 40 000 hushåll och tillfälliga toaletter till 7 000 hushåll.

SKYDD: tält och presenningar till 50 000 hushåll.

MAT: matransoner till 50 000 hushåll.

UTBILDNING: etablera 100 tillfälliga skolor och förse 6 000 elever med skolmaterial.

HÄLSOVÅRD: fokus på mödravård och vård av nyfödda genom att reparera och utrusta 105 raserade lokala hälsokliniker samt inrätta mobila kliniker. Erbjudna mödravård vid platser för matdistribution, barnsäkra zoner och andra ställen.

SKYDD FRÅN VÅLD: etablera 150 barnsäkra platser i lika många drabbade kommuner.

Lång väg tillbaka för Haiti

Fyra år har gått sedan en jordbävning drabbade Haiti och stora delar av landet slogs i spillror. Hundratusentals människor dog och över en miljon blev hemlösa. Vägen till återhämtning är fortfarande lång men trots stora utmaningar arbetar haitierna nu för att skapa en varaktig förändring av landet.

TEXT OCH FOTO: JOHANNA SPETZ/PLAN

Ännu syns spåren efter jordbävningen tydligt på Port-au-Prince trasiga gator. Husen längs vägens sidor är antingen halvfärdiga eller halvraserade, det är svårt att veta vilket. Många hus står fortfarande övergivna, deras ägare kom aldrig tillbaka.

Det är dyrt att bygga hus i Haiti och det är även dyrt att hyra. Därför bor 150 000 människor fortfarande kvar i tältlägren. Antalet har dock gått ner, från en och en halv miljon strax efter skallet.

I vissa områden i Port-au-Prince tillhandahåller inte regeringen vatten och invånarna spenderar i genomsnitt 350 kronor i månaden på vatten. På andra platser finns det vatten i kranarna ett par dagar i veckan.

Elektricitet är en annan bristvara. Eftersom det endast finns el sex timmar om dagen använder fattiga familjer stearinljus och fotogenlampor för att sprida ljus. Även tillgången på skolor och hälsovård är mycket begränsad.

Plans katastrofinsatser efter jordbävningen avslutades förra året och i dag har man återgått till en mer normal verksamhet. Plan Haiti har bland annat arbetat hårt för att förbättra befolkningens kapacitet att hantera naturkatastrofer.

I efterdyningarna av jordbävningen drabbades landet av en koleraepidemi och Plan arbetar fortfarande för att minska spridningen. På gatorna i Port-au-Prince finns information om hur man skyddar sig mot sjukdomen målad på väggar och murar. Eftersom analfabetismen är

utbredd i landet är detta ett ypperligt sätt att sprida information om daglig hygien. Trots de framsteg som har gjorts är koleraepidemin på Haiti fortfarande den största i världen och skördar liv än i dag.

I Haiti är enbart 20 procent av skolorna statliga och i stort sett gratis. Resten är privata skolor som är belagda med en rad olika avgifter. De höga kostnaderna och den dåliga skolmiljön är några av anledningarna till att många barn inte går i skolan. Situationen förvärrades efter jordbävningen då många skolor totalförstördes eller skadades och tusentals barn tvingades att överge sina studier.

Under de år som har gått har Plan hjälpt till att bygga flera hundra nya klassrum och hjälpt tiotusentals barn att återvända till skolan.

Plan har bland annat återbyggt två skolor i Croix-des-Bouquettes, en dryg mil från Port-au-Prince. Den ena skolan hade blivit totalförstörd och den andra var i ett sorgligt skick. För ett år sedan invigdes de nya skolorna och 1 300 barn har kunnat återvända till undervisningen. Nu är man i full färd med att bygga upp ett bibliotek och färdigställa ett arbetsrum för lärarna under ledning av skolans engagerade rektor som är stolt över skolans toaletter, brunnen med rent vatten och klassrummen utrustade med nya skolbänkar.

I Jacmel vid Haitis sydkust finns en gammal skola som är över 150 år

gammal. Även den förstördes vid jordbävningen och barnen fick i stället undervisning i en tillfällig byggnad utan elektricitet. De barn som gick i skolan på eftermiddagarna och kvällarna blev tvungna att arbeta i skenet av stearinljus och lektionerna flyttades ofta till helgerna. De flesta studenter saknade dessutom skolböcker.

– Om jag inte kan låna mina klasskamraters böcker är jag tvungen att kopiera sidorna för att kunna studera hemma, säger Eric, 13 år.

– Dessutom kan jag inte koncentrera mig i klassrummet eftersom mina klasskamrater är så högljudda. Ingen lärare kan kontrollera dem!

För att ge eleverna en bättre studiemiljö kontaktade rektorn Plan som har hjälpt till att förse skolan med elektricitet, stolar och bänkar och dessutom utbildade lärare i hur man kan hantera ett klassrum fullt av tonåringar.

– Jag har lärt mig hur jag bättre kan förstå tonåringar och provat på undervisningsmetoder för att nå åldersgruppen. Nu har jag bättre självförtroende när jag undervisar, säger Reginald Frederic som har undervisat vid skolan i över 17 år.

Plan arbetar i Haiti sedan 40 år tillbaka och när jordbävningen drabbade landet var Plan en av de ledande barnrättsorganisationerna där. Liksom många andra organisationer fick Plans trovärdighet och legitimitet sig en törn efter jordbävningen på grund av svårigheter med att nå fram med humanitär hjälp. Men sedan dess har förtroendet byggts upp igen och Plan är i dag en respekterad aktör. Plan har vunnit erkännande för arbetet med att stärka den lokala kapaciteten, framförallt statliga institutioner, snarare än att prioritera stöd i form av gåvor.

Fadderbarnen och deras familjer har, precis som den övriga befolkningen, blivit fattigare efter jordbävningen. Deras ibland desperata situation innebär att de inte alltid är motiverade att delta i fadderbarnsverksamhet eftersom de inte ser fördelarna. Plan ägnar sig därför åt att informera om den typen av långsiktigt och rättighetsbaserat arbete som har som mål att familjerna ska kunna försörja sig själva och inte vara beroende av direkt stöd i form av gåvor.

Didine har fått möjlighet att lära sig spela ett instrument.

Didine är ett av de fadderbarn i Haiti som behövde stöd för att hantera det trauma som jordbävningen innebar. Hon var 14 år när den slog till och huset där hon bodde fick stora skador.

– Jag har gråtit utan att veta varför. Jag trodde att allt var slut, att ingenting mer var möjligt i landet, jag kände mig vilsen.

Efter jordbävningen fick Didine chansen att delta i Plans projekt för psykosocialt stöd och återhämtning. Det var en säker plats där barn kunde samlas och vara sig själva igen. Där fick Didine möjlighet att uppfylla en av sina stora drömmar – att lära sig att spela ett instrument.

– Jag har fått tillbaka min dröm om att spela fiol en dag, säger hon med ett leende.

Vilmann Pierre Vil på Plan Haiti berättar att musik och konst kan spela en viktig roll i de ungas återhämtning.

– Vi lär dem att de har rätt att drömma och att uppfylla sina drömmar.

”Barnen i Afrika” lärde mig att drömma stort

”Cuz I, I'm a believer, Cuz I, I'm a big dreamer.”

Applåder. Följt av en lång men behaglig tystnad. Jag känner hur en hoppfull stämning har intagit rummet och jag vet att jag inte är ensam om att känna så.

Jag har precis sjungit min låt ”Big Dreamer” inför ett dussintal kids på Afrikas första barnmuseum i Dakar i Senegal. De är i 10–12-årsåldern, och trots att det officiella språket i Senegal är franska behärskar just de här barnen engelska jättebra. Det märker jag när de delar med sig av sina tankar:

”I think the song was a great reminder of our mission, to lead this nation forward as one people. We can't wait for our leaders to make the big changes or to save us, we have to be that change. We have to save ourselves and create our own future.”

”The song made me think about Nelson Mandela. How he never stopped believing in his dream, a very unselfish dream for his people and he achieved it. If he can do it, so can we.”

”I'm a big dreamer too, and I believe we need good role models. I believe we have to be those role models but first we have to learn how to collaborate and believe in ourselves.”

Jag var där i egenskap av inspiratör och skulle hålla i ett så kallat ”Leadership Talk” med fokus på drömmar och mål. Jag brukar använda budskapet i mina låtar som ett sätt att nå ut till en yngre publik och förhoppningsvis startas diskussioner kring drömmar, mål och ibland även politik. Men just den här dagen var det helt klart ombytta roller. Den här gången var det den yngre generationen som nådde ut till mig. Deras kommentarer och tolkningar var djupare och mäktigare än vad jag någonsin hade kunnat förvänta mig från barn i den åldern.

När jag skrev ”Big Dreamer” tänkte jag inte på hälften av det som barnen associerade låten med. Deras drömmar handlade om något så mycket större och mer osjälviskt i jämförelse med mina egna drömmar. Dessutom talade de om en gemensam dröm

Min plan var ju att åka till Senegal och att därifrån sakta men säkert förändra Afrika genom min musik och mina idéer. Men en fet LOL på den. Barnen som satt framför mig behövde inte min räddning. De hade inom loppet av 30 minuter uppnått vad jag strävat efter att uppnå under hela min karriär som artist. Det här mötet har för alltid förändrat den bild jag har av ”barnen i Afrika”. Aldrig hade jag trott

att de skulle kunna lära mig en sådan värdefull läxa om livet, och om drömmar. Men det gjorde de och nästa gång jag hör uttrycket ”tänk på barnen i Afrika” kommer jag att tänka på just den här dagen. Dagen då ”barnen i Afrika” lärde mig att drömma stort.

FOTO: PRESSBILD

Mary N'diaye,
artist/låtskrivare

Karina, 14 år, bakom familjens hus som ofta drabbas av översvämning när det regnar.

Från radiostationen Cesa 92,3 FM sänder ungdomar program som bland annat förbereder invånarna i Cangrejera för katastrofer.

När larmet tjuter vet alla vad de ska göra

El Salvador är ett av världens mest katastrofdrabbade länder med risk för jordbävningar, vulkanutbrott, stormar, översvämningar och jordskred. Eftersom 95 procent av landets yta är i riskzonen behöver alla lära sig hur de ska agera i en katastrof. Plan involverar barn i det katastrofförberedande arbetet och i byn Playa de Santo Niño vet de exakt vad de ska göra när larmet tjuter.

TEXT: SOFIA KLEMMING NORDENSKIÖLD/PLAN FOTO: LUIS TOBAR

– **Varje gång det regnar** svämmar dammen bakom vårt hus över och vatten forsar in i huset. Sist det regnade var hela köket fullt med vatten. Men vi har än så länge inte förlorat några familjemedlemmar eller ägodelar. Vissa har förlorat allt, säger Karina, 14 år.

Vi står på baksidan av hennes hus som vetter mot dammen och Karina visar med handen hur högt vattnet stiger när det regnar. Bara 300 meter åt motsatt håll ligger Stilla Havet, som när det stormar slår in enorma vågor över det lilla samhället.

– Plan har utbildat oss i skolan hur vi ska förbereda oss för olika typer av katastrofer och vi har gjort flera simuleringar för att öva oss. Några trodde att det var på riktigt och blev rädda, säger Karina och ler.

Skolan ligger inbäddad i fuktig grönska nära stranden. Karina och hennes kompis Soraya, 13 år, visar klassrummen som inuti bär spår av översvämningar. Fuktskadade väggar, trasiga kontakter, murkna träbänkar och stolar. Genom Plans bidrag vill skolan försöka byta ut inredningen till möbler av metall och plast som tål väta. Överallt sitter skyltar med pilar uppsatta.

– Vi har utrymningsvägar i skolan med skyltar som pekar vart vi ska gå i en katastrofsituation. Fotbollsplanen är vår uppsamlingsplats. I en katastrof gäller det framför allt att behålla lugnet, berättar Soraya.

– I november 2012 kom ett larm om en tsunami men tack gode gud kom den aldrig. Det finns evakueringsvägar upp i bergen så vi sprang dit hela familjen. Man ska alltid rädda familjen först, sen de saker som är viktigast. Det finns ett larm som tjuter och varnar folk vid en katastrof.

I den senaste allvarliga översvämningen 2011 dog inte en enda person här, vilket visar att det förebyggande arbetet har effekt. Arquimides, 17 år, har blivit så engagerad i katastrofarbetet att han gått med i hemvärnet och räddningstjänsten. I översvämningen 2011 var han med om att rädda flera äldre och barn från att drunkna.

– Klockan två på natten evakuerade vi 50 personer som hade vägrat lämna sina hus och var instängda på grund av vattnet. Vi fick ut en gammal man som var sjuk och nerkyld och tog honom till ett härbärge. Jag kände mig nervös men samtidigt lugn för jag jobbade tillsammans med kollegor från hemvärnet, säger Arquimides.

Ett par mil bort längs kusten ligger byn Cangrejera där Plan som en del av det katastrofförebyggande arbetet finansierar radiostationen Cesa 92,3 FM. Den sprillans nya studion ligger mitt i skolan och sänder från sju på morgonen till sent på kvällen.

– Vi sänder nyheter, väderrapporter, sport och barnprogram varje dag. Vi ökar hela tiden, nu lyssnar 40 procent av befolkningen på vår station, säger Cindy Palacios, 21 år, en av eldsjälarna bakom stationen.

Programmen leds av elever från 7 till 18 år. Ett centralt tema är att förbereda invånarna i Cangrejera för katastrofer.

– Översvämningar är vårt största problem. Vi samarbetar med hemvärnet och kommunen och i en katastrof larmar vi folk och talar om att de ska lämna sina hus och ta sig till härbärgat, säger Cindy.

Det katastrofförebyggande arbetet har fått stöd från det svenska Postkodlotteriet.

Strider orsakar stort lidande i Sydsudan

Den humanitära situationen i Sydsudan är mycket allvarlig. Hundratusentals människor har drivits på flykt från sina hem efter att strider brutit ut mellan rivaliserande armégrupper i huvudstaden Juba. Behoven av mat, dricksvatten och sjukvård är enorma.

TEXT: ANETTE EMANUELSSON OCH PLAN FOTO: PLAN

I skydd av mörkret färdas flyende människor i fiskebåtar längs Nilen till jordbrukarsamhället Mingkamman. Sedan slutet av december har tiotusentals människor korsat floden och förvandlat det som tidigare var ett litet jordbrukarsamhälle till en kaotisk stad.

Trettioåriga Alwat flydde från den närbelägna staden Bor tillsammans med sin man i början av januari. Två dagar efter att de kom fram till Mingkamman födde hon sitt andra barn.

– Jag har ont i kroppen men jag är glad över mitt barn. Han är frisk, säger Alwat och visar upp den bebis som ligger dold invid väggen.

En tår rullar nerför hennes ansikte, hon berättar att hon har smärtor.

– Jag födde här på marken och det var mycket kallt och jag har inte träffat en läkare. Jag tror inte att det finns läkare här.

Alwat ligger under ett myggnät i en liten hydda utan fönster. Solen har ännu inte nått zenit men det är redan varmt och hennes ansikte är täckt av svettpärlor.

– En äldre dam lånade ut sitt hem till oss när hon såg mig föda. Men i natt tror jag att jag måste sova under trädet där utanför. Jag är orolig eftersom de beväpnade männen kan komma tillbaka.

Hennes make Aret är oroad. Han har ägnat morgonen åt att försöka hitta tak över huvudet åt sin familj.

– Det är väldigt varmt på dagen och väldigt kallt på natten, säger han.

Fiskebåtarna lägger till i Mingkamman tidigt på morgonen med flera hundra människor i varje båt. Efter att ha vadat in till land letar de flesta upp ett träd, som ger skugga under dagens hetta och i vars grenar de kan hänga myggnät och skynken som skydd mot solen.

I mitten av december bröt strider ut mellan rivaliserande arméfraktioner i huvudstaden Juba, och konflikten spred sig snabbt till resten av landet.

– Det pågår en konflikt mellan olika fraktioner av det styrande partiet som handlar i första hand om kontroll över oljeresurserna som utgör 97 procent av Sydsudans statskassa. Det är ett regelrätt krig med tungt beväpnade fraktioner, säger Alan Frisk, regionsamordnare för Afrika på Plan Sverige.

Trots rik tillgång på olja är Sydsudan ett av världens

fattigaste länder. Nitio procent av befolkningen lever på gränsen till svält utan tillgång till utbildning och hälsovård. Det finns dessutom många vapen i omlopp, ett arv från de inbördeskrig som plågat landet från 1950-talet och fram till den fredsuppgörelse som ledde till att Sydsudan år 2011 blev självständigt från Sudan i norr.

Över 600 000 personer har i likhet med Alwat och Aret drivits på flykt från sina hem. Under konfliktens första månad dödades enligt FN 10 000 människor. Det finns dock inte tillräckligt många organiserade läger för att ta emot alla internflyktingar. Den humanitära situationen i de drabbade områdena är mycket svår med brist på rent vatten, mat, tält och sjukvård.

Plan fokuserar nu på att förse barn och deras familjer med rent vatten och mat och att skapa trygga platser där de får skydd från våldet runt omkring dem.

– Lägren är trånga med mycket människor och det är lätt att barn kommer bort. De här trygga platserna är en oas dit barn kan söka sig, de kan liknas vid fritidsgårdar där det finns vuxna, verksamhet samt mat och vatten, säger Alan Frisk.

Plan upprättar dessutom temporära skolor för att ge barn möjlighet till utbildning och samtidigt skapa rutiner och trygghet. Många har kommit bort från sina familjer, vilket gör dem extra sårbara för våld och utnyttjande. Det rapporteras också att barnsoldater rekryteras till striderna.

Inga fadderbarn har rapporterats skadade men däremot påverkas alla invånare i landet av konflikten. Därför har Plan tillfälligt pausat den ordinarie programverksamheten. Under de kommande månaderna går majoriteten av fadderpengarna till akuta katastrofinsatser.

Så kan du stödja

SMS:a SYDSUDAN till 72910 så stödjer du med 50 kronor eller SYDSUDAN100 för att stödja med 100 kronor.

Sätt in ett bidrag på Bankgiro 900-7311 Plusgiro 900731-1 Märk betalningen SYDSUDAN.

Köp ett matpaket till stöd för konfliktens offer på plansverige.org/shop

Bli Katastroffadder på plansverige.org/blifadder

Om du inte redan får nyhetsbrevet från oss kan du skicka ditt fadder nummer och e-postadress till: fadder@plansverige.org och skriva "Nyhetsbrev" på ämnesraden. Så mejlar vi nyhetsbrevet till dig en gång i månaden.

Se Girl Rising!

Runt om i världen finns 66 miljoner flickor som inte går i skolan. Istället arbetar de i hemmet, textilfabriken eller tar hand om sina barn – fast de fortfarande själva är barn.

Följ med Wadley, Ruksana och Suma i deras vardag i det jordbävningssdrabbade Haiti, det myllrande Calcutta och till Nepals frodiga berg. I deras starka berättelser förmedlas den enkla sanningen: utbilda flickor och förändra världen.

Girl Rising är filmen som skapat en global rörelse för flickors rätt att få gå i skola och vi visar den för er faddrar under årets fadderträffar. Vill du kan

du även enkelt göra en egen visning av filmen för familj, vänner och arbetskamrater.

Blev du nyfiken? På plansverige.org/girl-rising kan du se filmens trailer och få reda på mer om hur vi sprider filmen tillsammans med faddrar och Plans ungdomsnätverk.

Kontakta sanna.wolff@plansverige.org om du har frågor.

Plan Sverige samlade in 302 miljoner

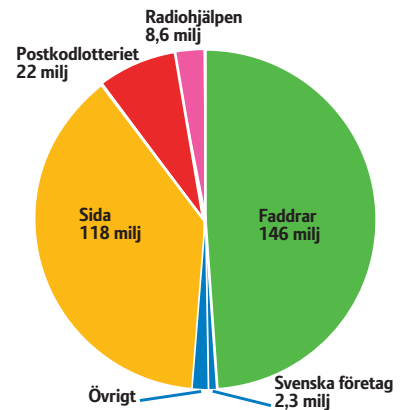
Plan Sverige samlade under verksamhetsåret 2012/2013 in 302 miljoner kronor varav 60 procent kom från svenska privatpersoner och företag.

De 61 000 barn- och temafaddrarnas regelbundna bidrag uppgick till 146 miljoner kronor. Plan Sverige fick dessutom 2,3 miljoner kronor från svenska företag, 118 miljoner kronor från Sida, 22 miljoner kronor från Postkodlotteriet, 8,6 miljoner kronor från Radiohjälpen och en miljon kronor från EU.

De organisationer som har 90-konton får använda högst 25 procent av de insamlade medlen till insamling och administration. För Plan Sverige var den siffran 15,2 procent.

Tack för ert stöd!

Hela Plans årsredovisning finns att läsa på hemsidan.

Hej alla barnfaddrar,

I det här numret av Barnens framtid medföljer årets rapport från det land där du har ditt fadderbarn.

Varför finns Plan i det här landet? Hur bedriver Plan sin verksamhet? Vilka typer av projekt har genomförts tack vare ditt bidrag och vad har det inneburit för barnen? Dessa frågor besvaras i rapporten där det ges exempel på hur barn och ungdomar får möjlighet att gå klart skolan eller får chansen att lära sig ett yrke. Här finns exempel på hur barn skyddas från våld och olika former av övergrepp. Berättelserna kan också handla om barn som genom att deras samhällen får tillgång till rent vatten, sanitetsanlägg-

ningar och kvalitativ barn- och mödravård slipper bli sjuka eller dö. Plans arbete bedrivs i samarbete med lokalbefolkningen. Deras delaktighet är en förutsättning för de långsiktiga förändringar som krävs för att bryta fattigdomen och ge alla barn en chans till en god utveckling och möjlighet att påverka sin framtid. Om du har några frågor är du välkommen att höra av dig.

Jessica Renborg Huldt, Givarservice
telefon 08-58 77 55 33

Fadderresor 2014/15

Mer information på: www.plansverige.org/res-med-plan.
Nyfiken? Besök Plans grupperesor på Facebook.
För frågor och anmälan kontakta Åsa Malmqvist via e-post: asa.malmqvist@plansverige.org eller telefon 08-58 77 55 00.

Bolivia
2–20 maj 2014
Endast få platser kvar

Togo/Benin
Oktober 2014

Colombia
November 2014

Brasilien
Februari 2015

Laos/Thailand
Mars 2015
Minoritetsfadder

Zimbabwe
April 2015

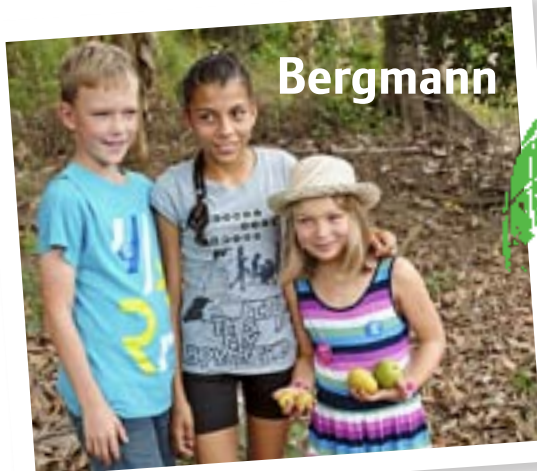
Indonesien
Maj 2015

Vi reserverar oss för förändringar i resplanen. Minimum 20 deltagare krävs för att en resa ska bli av.

På 3 500 meters höjd i Ecuador

I oktober 2013 åkte 55 faddrar från Sverige och Norge på en oförglömlig resa till Ecuador. Detta är den största fadderresan som Plan Sverige har organiserat. Med på resan fanns familjerna Bergmann och Rådestad. Här berättar de om sin resa. Hela deras reseberättelse hittar du på www.plansverige.org

Bergmann

Rådestad

Vilket är det starkaste minnet från resan?

Susanne (mamma): Chansen att verkligen komma människor nära i ett utvecklingsland och lära sig om deras liv och vardag är helt unik och något som du aldrig kommer i närheten av på en egen resa eller turistresa.

Calle (10 år): Plans dagis vid marknaden i Quito. Här fick små barn en chans att vara barn och leka i stället för att hela tiden vara med sina arbetande föräldrar i marknadsstånden.

Louise (7 år): Fotbollsmatchen mellan Sverige och Ecuador på en skola uppe i bergen, 3 500 meter över havet. Ecuador vann med 3–2.

Hur var det att träffa ert fadderbarn med familj?

– Självklart mycket speciellt! Vi hade förberett frågor och tagit med oss bilder från Sverige för att bryta isen. De visade stolt huset och odlingarna och berättade om grödorna och de få djur som de hade. Pappan som till en början hade en tillbakadragen roll blev full av entusiasm när han fick visa sin maskin för isdrinkar och bjöd sedan på dessa färggranna skapelser, säger Susanne.

Ni besökte också flera av Plans projekt. Vilket gjorde störst intryck?

– Ett Plan-projekt utanför Quito där Plan jobbar med fritidsverksamhet och utbildning för ungdomar och gamla. Vi fick se fantastiska uppträdanden, av ungdomar men också pensionärer. Det var en härlig blandning av gamla och unga och så otroligt mycket glädje och värme.

Kan ni rekommendera andra barnfamiljer att åka på en fadderresa?

– Ja verkligen! Det var ett fullspäckt program och innan resan tänkte vi kanske hoppa över någon dag ifall barnen inte skulle orka men det blev det inte tal om. Man ville för sitt liv inte missa något! Eftersom det är så mycket möten med barn fick Calle och Louise mycket uppmärksamhet. Vi kan bara säga att detta är ett minne för livet.

Vilket är det starkaste minnet?

Aline (14 år): När vi besökte en marknad där flera fattiga familjer arbetade. Det var extra jobbigt att se att det var flera barn som arbetade, på ett smutsigt golv, i kalla och mörka rum utan fönster. Jag såg på barnen hur de verkligen önskade att de var i skolan, de nästan skämdes för att de inte var det. Men det är svårt för familjen att skicka barnen till skolan för då skulle de kanske inte kunna ha mat på bordet varje dag. Därför är jag jätteglad att Plans arbete på marknaden hittills lyckats så bra. Av cirka 200 barn som jobbar på marknaden har de övertygat 150 barns familjer att skicka sina barn till skolan några timmar om dagen.

Hur var det att träffa ert fadderbarn med familj?

– Vi fick veta så mycket mer som vi inte visste om dem och vi fick lära känna dem mycket bättre. En av familjerna fick följa med oss till lunchen och ett av projekten med Plan så vi kunde umgås lite längre. Ett tips till dig som vill besöka ditt fadderbarn är att kanske spela lite fotboll eller ta en promenad. Det lättar upp stämningen.

Ni besökte också flera av Plans projekt. Vilket gjorde störst intryck?

– Att man försökte ändra på synen på flickor och lärde ut om sexuella rättigheter för att försöka stoppa att flickor bli gravida som unga tonåringar. De finns flickor i Ecuador i min ålder, även yngre, som blivit gravida. Det är hemskt eftersom de inte längre kan gå i skolan och skaffa sig en utbildning.

Kan du rekommendera andra barnfamiljer att åka på en fadderresa?

– Det är en enormt lärorik upplevelse om hur det är i andra delar av världen. Barnen kan även lära känna fadderbarnet mer så att de själva kan skriva till fadderbarnet när de kommer hem. Det blir absolut ännu roligare att skriva efter resan. När man kommer hem får man även en annan syn på skolan och vad man faktiskt har.

Lotteriet där alla är vinnare

Varje månad har våra lottköpare chans att få dela på många miljoner med sina grannar. Samtidigt bidrar de till vårt överskott som vi skänker till bland annat Plan.

Resor, ny bostad, ekonomiskt oberoende, en bättre värld... alla har vi våra drömmar. En del går att köpa för pengar, andra kräver ett socialt engagemang. Med en lott i PostkodLotteriet har du chans att uppfylla både dina egna och dina medmänniskors önskningar.

Ny vinstchans varje dag

De högsta veckovinsterna lottar vi ut till helgen – en miljon kronor på fredagen och en miljon på lördagen plus upp till 100 000 kr per lott och en bil varje fredag. Dessutom lottar vi ut många miljoner i GrannYran tre gånger per år och i många vinstrika extradragningar under året.

Skrapa lotter i mobilen

Numera kan du skrapa lotter och spela Bingo på nätet. Skraplotterna kan du också skrapa i mobilen. Har du inte redan gjort det, gå in på postkodlotteriet.se, skapa ett konto och roa dig med våra spel med chans att vinna upp till två miljoner! Precis som för lotten går överskottet från våra skraplotter och bingospel också till Plan och våra övriga förmånstagare.

Världens näst största privata givare

Tillsammans med våra systerlotterier i Holland och Storbritannien har vi under de senaste 25 åren skänkt över 45 miljarder kronor till välgörande ändamål. Det gör oss till världens näst största privata givare.

Köp en lott på postkodlotteriet.se

Den bristande yttrandefriheten

Att barn och ungdomar inte har möjligheten att uttrycka sig är mer än endast ett problem i låginkomstländer. Sanningen är den att barns och ungdomars begränsade möjlighet att uttrycka sig är ett globalt problem. Det lever tätt inpå oss även här i Sverige. Då jag själv har fått uppleva den bristande yttrandefriheten vet jag vad jag talar om.

TEXT: RAFFAELLA CIGNA/PLANS UNGDOMSRÅD

Det var inte länge sedan jag gick ur grundskolan. Skolan jag gick på sades vara en av Stockholms mest respektabla. Sanningen var något helt annat då skolan var helt miserabel. Jag minns än i dag den ständiga oron över att bli kränkt av den lärare som hade valt ut mig till sitt offer, min nära väns tårar då hon hade blivit hånskrattad åt av vår lärare eller dagen då jag och två vänner tog mod till oss och berättade för vår mentor att vi under en längre period hade blivit mobbade. Bland annat hade någon skrivit "DÖ" på min bänk med stora bokstäver. Med ögon som antydde att han var trött ryckte läraren på axlarna och sa "lite skit måste man väl tåla."

Att som tolvåring få höra att man överdramatiserat allt och måste tåla lite skit blev väldigt avgörande för resten av skolåren. Bland annat resulterade det i att jag började hålla inom mig alla mina åsikter i stället för att dela med mig av dem. Det var först när jag blev äldre, och kom till insikt om vad yttrandefriheten står för, som jag började dela med mig av mina åsikter igen. Denna gång lät jag inget stoppa mig. Jag räckte upp handen på lektionerna, sa emot när jag inte höll med om något, bemötte läraren som fällde kränkande kommentarer mot flickorna och stod upp för mig själv.

Då jag var yngre och aldrig delade med mig av mina åsikter fick jag

ofta höra från de vuxna att jag var alldeles för tystlåten och måste börja prata mer. När jag väl började tala mer i skolan och dela med mig av mina åsikter bemöttes jag med kritik – "Du är en väldigt negativ och samhällskritisk person."

Detta kom från samma lärare som några år innan bad mig att tala mer på lektionerna. Vad man än gör tycks det som att den äldre generationen aldrig blir nöjd. Antingen är man för tystlåten eller så är man alldeles för kritisk. Eftersom barn blir ombedda att inte dela med sig av sina åsikter (åtminstone inte utanför ramarna) menar jag att yttrandefriheten inte fungerar till fullo här heller. Jag anser att problemet med att barns röster inte blir hörda ligger hos de vuxna. I både låginkomstländer och hos oss. Om man gör sin röst hörd blir man bemött med missnöje. Ta bara Malala som exempel – när hon stod upp för kvinnors rättigheter blev hon utsatt för mordförsök. Barn och ungdomar är helt enkelt förtryckta. Detta måste det bli någon ändring på. Vuxna måste ge barn chans att yttra sig. Samt förstå den sanna innebörden av yttrandefriheten – alla har rätten att yttra sig.

Som sagt, yttrandefriheten gäller alla, även dig som är minderårig. Tänk på det.

”Det finns egentligen inga naturkatastrofer, det finns bara händelser som kan bli mer eller mindre katastrofala beroende på människors sårbarhet.”

Olle Castell, rådgivare för barn i katastrofer på Plan Sverige.

Läs om Plans arbete i katastrofdrabbade länder på sidorna 12–19.